

*Лиськов М. О.,
кандидат юридичних наук,
докторант кафедри адміністративного права і процесу
Національної академії внутрішніх справ*

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ЛОТЕРЕЙНОЇ СФЕРИ

Анотація. У науковій статті розкрито особливості адміністративного провадження у справах за порушення правил лотерейної сфери.

Ключові слова: адміністративна стадія, адміністративний процес, лотерея, провадження, публічна адміністрація.

Постановка проблеми. Адміністративна відповідальність за порушення правил про державні лотереї в Україні забезпечена відповідними адміністративно-процесуальними нормами для повного, якісного та всебічного функціонування. Механізм реалізації адміністративної відповідальності встановлений адміністративно-деліктним процесом, який є структурним видом адміністративного процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням правового регулювання проведення азартних ігор присвячені роботи М.І. Брагинського, В.М. Дорогих, С.М. Ковальова, Є.В. Ковтуна, Н.І. Майданик, С.Н. Шеленкова, але в них акцентується увага на загальних засадах проведення грального бізнесу в цілому, розкриваються цивільно-правові, фінансові та інші аспекти лотереї як виду господарської операції, гри, парі тощо.

Мета статті – розкрити особливості адміністративного провадження у справах за порушення правил лотерейної сфери.

Виклад основного матеріалу дослідження. Провадження щодо застосування адміністративно-господарських санкцій є підвидом адміністративно-деліктного процесу і аналогічне провадженню у справах про адміністративні правопорушення, але в той же час зазначені провадження є простішими та оперативнішими, адже мають спрощену процедуру розгляду відповідних справ.

Будь-яке провадження складається зі стадій. Стадії повинні повно і точно відображати саму процедуру провадження, ті окремі дії або операції, які здійснюються у процесі реалізації адміністративно-правових норм [1, с. 333].

Наприклад, провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері законодавства про захист прав споживачів лотерейної сфери складається з чотирьох стадій провадження у справах про адміністративні правопорушення: 1) порушення справи про адміністративне правопорушення; 2) розгляд справи про адміністративне правопорушення та прийняття рішення; 3) оскарження і опротестування постанови по справі про адміністративне правопорушення; 4) виконання постанови [2, с. 519].

Відповідно, **провадження щодо застосування адміністративно-господарських санкцій за порушення правил лотерейної сфери** – це послідовний порядок діяльності центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, політики у сфері випуску і проведення лотерей та його посадових осіб із притягнення до відповідальності операторів та розповсюджувачів державних лотерей.

Зазначене провадження складається з таких стадій: 1) відкриття справи; 2) розгляд та прийняття рішення по справі; 4) виконання рішення; 3) оскарження рішення.

Розглянемо зміст цього провадження.

Справа про правопорушення може бути порушена тільки в тому разі, якщо є достатні дані, які вказують на наявність правопорушення.

Справу про правопорушення не може бути порушено, а порушена справа підлягає закриттю:

1) за відсутності факту вчинення правопорушення;

2) за відсутності складу правопорушення;

3) якщо справа не підпадає під юрисдикцію центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, політики у сфері випуску і проведення лотерей, який зобов'язаний розглядати справи щодо порушення норм закону України «Про державні лотереї в Україні»;

4) у разі закінчення на дату розгляду справи про правопорушення строків, передбачених нормативно-правовими актами (Кодексом України про адміністративні правопорушення та Господарським кодексом України);

5) за наявності по тому самому факту нескасованої постанови посадової особи (посадових осіб, якими винесено постанову);

6) за наявності по тому самому факту рішення суду;

7) у разі втрати чинності норми законодавчого акта, який встановлює відповідальність за правопорушення.

Про закриття провадження у справі посадовою особою центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, політики у сфері випуску і проведення лотерей виноситься постановою про закриття провадження у справі про правопорушення

Посадова особа центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, політики у сфері випуску і проведення лотерей, уповноважена розглядати справу про порушення, розглядає таку справу та виносить рішення за справою згідно із законодавством та оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному і об'єктивному дослідженні всіх обставин справи.

Провадження у справі про правопорушення зупиняється у разі:

1) перебування на розгляді в судах або в інших органах державної влади іншої справи, рішення за якою матиме значення при вирішенні справи;

2) необхідності проведення експертизи, додаткової перевірки або отримання відповідних висновків.

Про зупинення провадження у справі посадовою особою центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, політики у сфері випуску і проведення лотерей, виноситься постановою про зупинення провадження у справі про правопорушення.

Провадження у справі про правопорушення відновлюється після з'ясування обставин, які спричинили його зупинення, про що посадова особа, уповноважена розглядати справу, виносить постанову про відновлення провадження у справі про правопорушення.

Порушення вимог законодавства щодо провадження у справі про правопорушення може бути підставою для посадової особи центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, політики у сфері випуску і проведення лотерей, постанови про направлення справи на новий розгляд.

Посадова особа центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, політики у сфері випуску і проведення лотерей, яка отримала постанову про направлення справи на новий розгляд, виносить постанову про розгляд справи про правопорушення, якою призначає дату нового розгляду справи про правопорушення.

Підставою для порушення справи про правопорушення є протокол про вчинення адміністративно-господарського правопорушення, який складається не пізніше 15 днів з дати виявлення правопорушення.

Облік видачі бланків протоколів ведеться в Журналі видачі бланків протоколів про адміністративно-господарські правопорушення. Бланк протоколу має серію і номер.

Журнали видачі бланків протоколів про адміністративно-господарські правопорушення та Журнали реєстрації протоколів про правопорушення зберігаються протягом 5 років.

Пояснення посадових осіб оператора або розповсюджувача державних лотерей (за наявності), який притягується до відповідальності, є складовою протоколу про правопорушення і приєднуються до нього у вигляді додатка.

Протокол про правопорушення складається та підписується:

1) у разі проведення інспекційної перевірки – керівником інспекційної групи центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, політики у сфері випуску і проведення лотерей, та оператором або розповсюджувачем державних лотерей, який притягується до відповідальності;

2) у разі виявлення порушення без проведення перевірки – посадовою особою (особами) публічного органу, до компетенції якого входить проведення перевірки оператора або розповсюджувача державних лотерей.

Керівник інспекційної групи: 1) до підписання протоколу про правопорушення вирішує такі питання: а) чи необхідне вилучення додаткових матеріалів; б) чи наявні підстави до притягнення оператора або розповсюджувача державних лотерей до відповідальності; в) чи підлягають задоволенню клопотання оператора або розповсюджувача державних лотерей; 2) робить напис про відмову у разі відмови керівника або представника оператора державних лотерей, який притягується до відповідальності, підписати протокол про правопорушення. Керівник підприємства, якому надано статус оператора державних лотерей, має право подати пояснення і зауваження щодо змісту протоколу про правопорушення, які додаються до протоколу, а також викласти мотиви свого відмовлення від його підписання (якщо його складено протягом проведення перевірки). У разі неявки керівника оператора та розповсюджувача державних лотерей, який притягується до відповідальності, на підписання протоколу про правопорушення протокол складається керівником інспекційної групи центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, по-

літики у сфері випуску і проведення лотерей, в той самий день, про який було повідомлено керівника оператора державних лотерей, про що робиться відповідний напис на протоколі про правопорушення.

Протокол про правопорушення не пізніше наступного робочого дня після його складання реєструється посадовою особою, яка його склала, у Журналі реєстрації протоколів про правопорушення, сторінки якого повинні бути пронумеровані та пронумеровані, а також скріплені печаткою органу, до компетенції якого входить обов'язок перевіряти виконання вимог закону України «Про державні лотереї в Україні».

Облік протоколів проводиться в межах кожного календарного року окремо.

Один примірник протоколу про правопорушення після його підписання надається керівнику оператора або розповсюджувача державних лотерей, щодо якого його складено. У разі неявки керівника оператора або розповсюджувача державних лотерей, який притягується до відповідальності, на підписання протоколу про правопорушення один примірник протоколу не пізніше наступного робочого дня після його реєстрації надсилається оператору або розповсюджувачу державних лотерей, який притягується до відповідальності.

У разі складання та реєстрації протоколу про правопорушення при здійсненні безвиїзного контролю діяльності оператора або розповсюджувача державних лотерей один примірник такого протоколу надсилається оператору або розповсюджувачу державних лотерей, щодо якого його складено, поштою.

Протокол про правопорушення після його складання та реєстрації не пізніше наступного робочого дня разом з поясненнями (за наявності) керівника оператора або розповсюджувача державних лотерей та документами, що стосуються справи, направляється посадовій особі, уповноваженій розглядати справу про порушення.

Посадова особа, яка має право розглядати справу про порушення, на підставі протоколу про правопорушення не пізніше п'яти робочих днів після його складання виносить постанову про порушення справи про правопорушення.

Якщо оператором державних лотерей вчинено декілька правопорушень, то справи про правопорушення порушуються посадовою особою центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, політики у сфері випуску і проведення лотерей окремо по кожному правопорушенню, якщо правопорушення не пов'язані між собою.

Для забезпечення всебічного, повного та об'єктивного вирішення справи допускається об'єднання справ про правопорушення посадовою особою центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, політики у сфері випуску і проведення лотерей в одне провадження (у разі, якщо правопорушення, зазначені в протоколі про правопорушення, пов'язані між собою) і виділення справи про правопорушення, що вчинене оператором або розповсюджувачем державних лотерей, в окреме провадження (якщо правопорушення, зазначені в протоколі про правопорушення, не пов'язані між собою).

Про об'єднання справ про правопорушення і виділення справи про правопорушення в окреме провадження посадовою особою центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, політики у сфері випуску і проведення лотерей, виноситься постанова.

Постанова за справою про правопорушення разом з усіма матеріалами справи протягом п'яти робочих днів подається від-

повідному структурному підрозділу, до компетенції якого віднесено контроль за діяльністю операторів державних лотерей.

Розпорядження про усунення порушень надається особі, щодо якої його винесено (про що здійснюється відповідний напис на примірнику розпорядження, що залишається у справі), або надсилається поштою протягом трьох робочих днів з дати його винесення.

Розпорядження про усунення порушень повинно містити: 1) номер, дату, місце винесення; 2) посаду, прізвище, ім'я та по батькові посадової особи, яка винесла розпорядження; 3) відомості про оператора або розповсюджувача державних лотерей, щодо якого виносяться розпорядження; 4) викладення обставин справи; 5) посилання на нормативно-правовий акт, норми якого порушено; 6) посилання на законодавчий акт, що передбачає можливість винесення такого розпорядження; 7) строк усунення порушень законодавства; 8) строк повідомлення компетентному органу, який наділений контрольними функціями щодо оператора або розповсюджувача державних лотерей, про усунення порушень.

Розпорядження про усунення порушень підписується посадовою особою центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, політики у сфері випуску і проведення лотерей, яка його винесла.

Контроль за виконанням розпорядження про усунення порушень здійснює відповідний структурний підрозділ органу, до компетенції якого входить контроль за діяльністю оператора або розповсюджувача державних лотерей.

У разі ухилення від виконання або несвоєчасного виконання розпорядження про усунення порушень посадова особа застосовує до такого оператора або розповсюджувача державних лотерей санкцію у вигляді штрафу або адміністративного штрафу на керівника оператора або розповсюджувача державних лотерей.

Застосування такої санкції не звільняє оператора або розповсюджувача державних лотерей від зобов'язання усунути порушення вимог законодавства про державні лотереї в Україні.

Розпорядження про усунення порушень може бути оскаржено до суду.

Штраф має бути сплачений оператором або розповсюджувачем державних лотерей – порушником не пізніше 15 днів з дня вручення або отримання оператором або розповсюджувачем державних лотерей надісланої копії постанови про накладення штрафу.

У разі, якщо штраф не сплачено у встановлені строки, примусове виконання постанови про накладення штрафу здійснюється виконавчою службою в порядку, встановленому Законом України.

Ведення справи про адміністративне правопорушення забезпечує посадова особа, яка склала протокол про правопорушення.

Провадження в справі про правопорушення вважається закінченим після виконання постанови про накладення адміністративно-господарської санкції, про що має бути зроблена відповідна відмітка в цій постанові або розпорядженні, або винесення постанови про закриття справи у випадках, установлених законодавством.

Справа про адміністративне правопорушення зброшурована, з описом документів, що в ній є, прошнуровується, скріплюється гербовою печаткою, засвідчується підписом посадової особи, яка винесла постанову.

Справи про правопорушення зберігаються в установленому порядку протягом п'яти років з моменту виконання постанови про накладення адміністративно-господарської санкції.

Висновки. Отже, провадження щодо застосування адміністративно-господарських санкцій за порушення лотерейної сфери – це послідовний порядок діяльності центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, політики у сфері випуску і проведення лотерей та його посадових осіб по притягненню до відповідальності операторів та розповсюджувачів державних лотерей.

Зазначене провадження складається з таких стадій: 1) відкриття справи; 2) розгляд та прийняття рішення по справі; 4) виконання рішення; 3) оскарження рішення.

Література:

1. Бельский К.С. Полицейское право: Лекционный курс / К.С. Бельский ; под ред. А.В. Куракина. – М. : Дело и Сервис, 2004. – 816 с.
2. Ващенко С.В. Адміністративна відповідальність : [навчальний посібник] / С.В. Ващенко, В.Г. Поліщук. – Запоріжжя : Юридичний ін-т МВС України, 2001. – 142 с.

Лысков М. А. Особенности административного производства по делам за нарушение правил лотерейной сферы

Аннотация. В научной статье раскрыты особенности административного производства по делам за нарушение правил лотерейной сферы.

Ключевые слова: административная стадия, административный процесс, лотерея, производство, публичная администрация.

Lyskov M. Features of the administrative proceedings in cases of violation of the rules of the lottery sphere

Summary. In the scientific article discloses particular administrative of proceedings for infringement of the rules of the lottery sector.

Key words: administrative stage, administrative process, lottery, manufacturing, public administration.